

**คู่มือการใช้ยาอย่างสมเหตุผล
ตามบัญชียาหลักแห่งชาติ**

เล่ม 1 ระบบทางเดินอาหาร

Thai National Formulary 2008

Volume 1 Gastro-intestinal system

โดย

คณะกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติ

ISBN : 978-974-244-276-7

สารบัญ

คำปรารภ	ก-1
คำนำ	ก-3
สารบัญ	ก-4
กิตติกรรมประกาศ	ก-6
รายนามคณะผู้จัดทำ	ก-7
วิธีใช้คู่มือ	ก-8
คำแปลศัพท์	ก-14
คำย่อ	ก-17
การใช้ยาอย่างสมเหตุผล - คำจำกัดความและกรอบความคิด	ข-1
เอกสารอ้างอิง	ข-29
คำแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับการสั่งใช้ยา	ข-39
กลุ่มที่ 1 ยาระบบทางเดินอาหาร	1
1.1 ยาสำหรับอาการอาหารไม่ย่อย (dyspepsia) และโรคกรดไหลย้อน (gastro-esophageal reflux disease)	1
1.1.1 ยาลดกรด (antacid) และ simeticone (simethicone)	3
1.1.2 ยาแก้ท้องอืด (anti-flatulence)	8
1.2 ยาแก้เกร็ง (antispasmodic) และยาอื่นๆ ที่มีผลต่อการเคลื่อนไหว ของทางเดินอาหาร	9
1.2.1 ยาด้านฤทธิ์มีสคารินิก (antimuscarinic)	10
1.2.2 ยาแก้เกร็งอื่น (other antispasmodics)	13
1.2.3 ยาช่วยเพิ่มการเคลื่อนไหวของทางเดินอาหาร (motility stimulant)	14
1.3 ยารักษาแผลที่ทางเดินอาหาร (ulcer-healing drug)	14
1.3.1 ยาด้านตัวรับฮิสตามีนชนิดที่ 2 (H ₂ -receptor antagonist)	18
1.3.2 ยาด้านฤทธิ์มีสคารินิกชนิดเจาะจง (selective antimuscarinic)	21
1.3.3 สารประกอบเชิงซ้อน (chelate and complex)	21
1.3.4 แอนะล็อกของโพรสตาแกลนดิน (prostaglandin analogue)	23
1.3.5 ยายับยั้งการขับโปรตอน (proton pump inhibitor - PPI)	23
1.3.6 ยารักษาแผลที่ทางเดินอาหารชนิดอื่นๆ (other ulcer-healing drugs)	28
1.3.7 ยาที่ใช้ห้ามเลือดจากภาวะเลือดออกจากเส้นเลือดชอดในหลอดอาหาร (drug used in variceal bleeding)	29

1.4 ยารักษาโรคท้องร่วงเฉียบพลัน (Drug used in acute diarrhea)	32
1.4.1 สารดูดซับ (adsorbent) และสารเพิ่มกาก (bulk-forming agent)	35
1.4.2 ยาลดการเคลื่อนไหวของลำไส้ (antimotility drug)	35
1.4.3 เกลือแร่	36
1.4.4 ยาอื่นๆ	39
1.5 ยารักษาความผิดปกติเรื้อรังของลำไส้ (Drug used in chronic bowel disorders)	41
1.5.1 aminosalicylate	43
1.5.2 corticosteroid	46
1.5.3 cytokine inhibitor	47
1.6 ยาระบาย (laxatives)	49
1.6.1 ยาระบายเพิ่มกาก (bulk-forming laxative)	51
1.6.2 ยาระบายกระตุ้นลำไส้ (stimulant laxative)	51
1.6.3 ยาที่ทำให้อุจจาระอ่อนนุ่ม (fecal softener)	54
1.6.4 ยาระบายเพิ่มน้ำในลำไส้ (osmotic laxative)	55
1.6.5 ยาที่ใช้สำหรับเตรียมลำไส้ใหญ่เพื่อการผ่าตัดหรือตรวจลำไส้ (bowel preparation)	57
1.7 ยาใช้เฉพาะที่สำหรับโรคและความผิดปกติของทวารหนักและไส้ตรง (local preparation for anal and rectal disorder)	61
1.7.1 ยาสำหรับโรคริดสีดวงทวารที่ทำให้รู้สึกสบาย (soothing hemorrhoidal preparations)	61
1.7.2 ยาเตรียมที่มีคอร์ติโคสเตรอยด์สำหรับโรคริดสีดวงทวาร (compound hemorrhoidal preparations with corticosteroid)	62
1.7.3 ยาฉีดเฉพาะที่สำหรับริดสีดวงทวาร (rectal sclerosant)	63
1.7.4 ยารักษารอยแผลแยกที่ทวารหนัก (management of anal fissure)	63
1.8 การดูแลรูเปิดที่หน้าท้อง (stoma care)	64
1.9 ยาที่มีผลต่อสังคตหลังของลำไส้และถุงน้ำดี (drug affecting intestinal secretion)	65
1.9.1 ยาที่มีผลต่อองค์ประกอบและการหลั่งน้ำดี (drug affecting biliary composition and flow)	65
1.9.2 ยาช่วยขจัดกรดน้ำดี (bile acid sequestrants)	68
1.9.3 ยาอื่นๆ	68
1.9.4 สารสกัดจากตับอ่อน (pancreatin)	69
ดัชนี	71